

1907-10-12

þÿ ” μ Í Ä μ Á · · ¼ - Á ± Ä ¿ Å Å Æ Å À ¿ Å Á 3

þÿ • Á μ Å ½ · Ä ¹ ⁰ ì Á ì³ Á ± ¼ ¼ ± C o o p 2 0 0 2

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/8528>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Δοκ. Παφού
Δοκ. Αβραάμ
Διαδοκ.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ

Προσβείαι ενώπιον του κ. Γεώργιου.
— Διάφορα αιτήματα.

Ὁς εἶχε προηγουμένως κανονισθῆ, τὴν προμεσημβρίαν τῆς Πέμπτης ὁ Ὑφυπουργὸς ἐδέχθη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Νομοθετικοῦ Συμβουλίου διαφόρους προσβείαις, αἵτινες ἐπρόκειτο νὰ θέξουν μόνον τοπικῆς φύσεως ζητήματα.

Καίτοι τὰ διανεμηθέντα εἰσιτήρια εἰς τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου ἀνέγραφον ὅτι τῆ συνεδρία θὰ ἤρχιζεν ἀκριβῶς τὴν 10 π. μ. ὥρην, εὐχάριτον ὁ Ὑφυπουργὸς ἔφθασε τὴν 10 καὶ 30'. Ὁ Ὑφυπουργὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ Συμβουλίου συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀρμοστοῦ καὶ τοῦ γραμματέως του, κατέλαβε δὲ ἀμέσως τὴν προεδρικὴν ἑδραν, τοῦ Ἀρμοστοῦ καθήσαντος μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ του εἰς τὰς ἑδρας τῶν ἐπισήμων ξένων. Παρὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ Ὑφυπουργοῦ ἐκάθητο ὁ ἰδιαιτέρος γραμματεὺς του, ὅλοι δὲ οἱ βουλευταὶ κατεῖχον τὰς ἑδρας των.

Τὰ Ζητήματα τῆς Λάρνακος.

Πρώτη προσβεία προυσιάσθη πρὸ τοῦ Ὑφυπουργοῦ ἡ τῆς Λάρνακος, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ε. Χατζηγιάννου καὶ Μ. Νικολαΐδου, τὸν λόγον δ' ἔλαβεν ἀμέσως ὁ πρῶτος τούτων.

ΧΑΤΖΗ-ΙΩΑΝΝΟΥ. Ἀρμύβανω τὴν τιμὴν, Ἐντιμότητε, νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον ὑμῶν καὶ νὰ ὑποβάλω αἴτημα διὰ τὴν σιδηροδρομικὴν σύνδεσιν τῆς Λάρνακος μετὰ τῆς Λευκωσίας. Ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν εἶνε πρόσφατος, ἀλλὰ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς, ἐπανειλημμένα δὲ ψηφίσματα ἐγένοντο ἐν τῷ Συμβουλίῳ τούτῳ. Διὰ δαπάνης μὴ ὑπερβαινούσης τὰς 50 χιλ. λιρῶν ὁ Ἄγγλος μηχανικὸς Ρίτσερ ὑπελόγησεν ὅτι δύναται νὰ κατασκευασθῆ τὸ ἔργον. Ἡ Λάρναξ ὑπῆρξε πάντοτε ὁ κυριώτερος τῆς νήσου ἐμπορικὸς λιμὴν, δι' αὐτοῦ δὲ διενεργεῖται ἡ μεγαλητέρα

είσαγωγή και εξαγωγή της χώρας και είναι λυπηρόν ότι προημελήθη μέχρι σήμερα. Γενικός πόθος της χώρας είναι όπως τό έργον κατασκευασθῆ, διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀξυπηρετηθῶσι μόνον συμφέροντα τῶν δύο πόλεων, ἀλλὰ θὰ τροφοδοτηθῆ ἐπαρκῶς καὶ ὁ σιδηρόδρομος Ἀρμοχώστου—Λευκωσίας. Ὅταν θὰ τύχωμεν τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐχαριστήσεως νὰ χαιρετίσωμεν ὑμᾶς ἐν Λάρνακι, Ἐντιμότητε, θὰ ὑποβάλωμεν λεπτομερῆ σημείωσιν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ εξαγωγῆς, ἣτις ἠῤῥησε καταπληκτικῶς καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος Ἀρμοχώστου. Τὸ ζήτημα τοῦτο, Ἐντιμότητε, ἐναποθέτομεν εἰς χεῖρας ὑμῶν ἐλπίζοντες ὅτι θὰ πρὸς ζητεῖτε πᾶν τὸ δυνατόν.

Ἄλλο ζήτημα εἶναι τὸ λιμενικόν. Ἐνῷ πέρουσιν, Ἐντιμότητε, ἐπεφρίσθη ἐν τῷ Συμβουλίῳ τοῦτω σχετικόν κοινόν δια τὴν ἐπιτέλειαν τοῦ ἔργου, οὐχ ἤττον μέχρι σήμερα δὲν ἐγένετο ἐνταῦθα τοῦτο. Ὅταν ἐγνώσθη ὅτι ἀπερασίθη ἡ ἐπιτέλειαις τοῦ ἔργου ἠεὺχαριστήσομεν τὴν κυβέρνησιν, ἀλλ' ἤδη οφείλομεν νὰ παρακαλέσωμεν ὅπως τοῦτο ἀρχίσῃ ταχέως, καθότι σπουδαία συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου παραβλάπτονται. Ὅφειλομεν πρὸς τοῦτο νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τὴν Α. Ε. τὸν Μέγα Ἀρμοστήν, καθῆκον δ' ἡμῶν ἡγορούμεθα νὰ συνηγορήσωμεν ὅπως διατεθῆ πλεονέτερον ποσόν τοῦ ἀρχικῶς ἐπιψηφισθέντος διὰ νὰ κατορθωθῆ ἐκβάθυνσις πλεονέτερον τῶν 8 ποδῶν. Ἐλπίζομεν, Ἐντιμότητε, ὅτι μετὰ τὴν ἀφίξιν σας θὰ γίνῃ ἐνταῦθα ἀμφοτέρων τῶν ἔργων ὡν ἐποίησα μνηστῆρ.

ΤΣΕΡΤΣΙΑ. Τὰ ζητήματα, ἅτινα ἔθεσαν πρὸ ἐμοῦ οἱ πρόεδροι τῆς Λάρνακος καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια θὰ θέσωσι ἐνώπιόν μου εἶναι ζητήματα τοπικῆς ἀνάγκης καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξετασθῶσι μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου καὶ τῆς τοπικῆς κυβερνήσεως. Οὐχ ἤττον ἀσμένως θ' ἀκούσω τοὺς πρὸς ἐμὲ πρῶσερχομένους καὶ θὰ πράσω πᾶσαν τὴν δυνατὴν βοήθειάν μου. Δύο ζητήματα ἐθίγησαν, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον εἶναι μεγαλύτερον τοῦ δευτέρου. Ὡς πρὸς δὲ τὸ πρῶτον καὶ μεγαλύτερον τοῦτο ζήτημα, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταλήξῃ τις ἀμέσως εἰς ἀπόφασιν. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ

ὅτι ἡ Λάρναξ καὶ ἡ Λευκωσία πρέπει νὰ συνδεθῶσι σιδηροδρομικῶς. Οὐδεμία διχογνωμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἕως πρὸς τοῦτο μεταξύ ἡμῶν. Τὸ μόνον ζήτημα εἶναι πό-τε θὰ γίνῃ ἐναρξὶς τοῦ ἔργου. Συχνότατα συμβαίνει ὅταν τὰ μέσα εἶναι περιορισμέ-να καλὸν τι σχέδιον νὰ παραμερισθῇ ἐπί-τινα χρόνον καὶ νὰ προηγηθῇ ἕτερον, ὅπερ ἐπίσης εἶναι καλλίτερον. Μόλις ἤδη πα-ρῆλθεν ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς λειτουργίας τοῦ σιδηροδρόμου Ἀμμοχώστου—Μόρφου καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἶναι τοιαῦτα ὥστε νὰ ἐνθαρρύνωσιν ἐκείνους οἱ ὅποιοι ζητοῦσι τὴν διακλάδωσιν τοῦ σιδηροδρόμου. Πᾶν βῆμα τείνον εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυ-ξιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀμμο-χώστου—Μόρφου ἀποτελεῖ καὶ ἐν ἐπιχει-ρημα διὰ τὴν σύνδεσιν τῆς Λάρνακος. Ἀλ-λὰ πρέπει νὰ ὦμεν βέβαιοι ὅτι τὸ πλοῖον ὅπερ κατασκευάσαμεν δύναται νὰ πλεύσῃ πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν κατασκευὴν ἑτέρου. Καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι συνετὸν ν' ἀνεμένῃ τις πλειότερον διὰ νὰ πεισθῇ καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀπαιτου-μένην πείραν διὰ τὴν ὑπάρχουσαν σιδηρο-δρομικὴν γραμμὴν καὶ ἂν πρέπει νὰ προ-χθῇ καὶ ἐπεκταθῇ τὸ ἤδη κατασκευασθὲν ἔργον. Εἰπὼν ταῦτα θὰ ἐγκαταλίπω τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ θὰ προσθέσω ὅτι δὲν θὰ παρέλθωσι πολλὰ καὶ ἡ σύνδεσις Λάρ-νακος—Λευκωσίας θὰ ἐπιτευχθῇ.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ λιμένος, ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι τὸ ἔργον πρέπει ἀμέσως νὰ ῥηθῇ πρὸς τὰ πρόσω. Καὶ θὰ προσπαθῶσῃ μοι δύναμις ἐν ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐναρξὶς τοῦ ἔργου. Εἶναι ἐν-τελῶς ἀληθὲς ὅτι βάθος 8 ποδῶν δὲν εἶναι βάθος ὅσον ἐπιθύμει τις νὰ ὑπάρχῃν. Ἀλλ' ἐξ ὅσων πληροφοροῦμαι τὸ συμβού-λιον τῆς πόλεως εἶχεν ἰκανοποιηθῇ ὅπως κατασκευασθῇ λιμὴν βάθους 8 ποδῶν, βρα-δύτερον δὲ δὲν εἶναι οὐσκόλον νὰ γίνῃ ἐκ-βάθυνσις μεγαλητέρα.

Πρεσβεία Λεύκας.

Δεύτερος προσήλθεν ἐκ μέρους τῶν κατοίκων Λεύκας ὁ ΜΟΥΣΑ ΙΡΦΑΝ (ἐπίτροπος τοῦ Ἐθνικοῦ), ὅστις ἀνέγνωσεν ἀγγλιστὶ ὑπόμνημα περιλαμβάνον διαφορά ζητήματα, ὡς τὸ τοῦ ὕδατος τοῦ χωρίου ὅπερ ἐκέκτηντο οἱ κάτοικοι δυσμενῶν τίτλων, τῆς προεκτάσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Μόρφου μέχρι Λεύκας, τῆς λήψεως προνοίας διὰ τὴν νόσον τῶν λεμονοδένδρων καὶ τῆς ἰδρύσεως ἐπαρχιακοῦ δικαστηρίου ἐν Λεύκῃ.

ΤΣΕΡΤΣΙΑ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὕδωρ γνωρίζω ὅτι ὑπάρχει ἀπόφασις τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου δυσμενῆς διὰ τὴν αἰτήσιν τῶν Λευκίτων. Καὶ ἐν μὲν οὐδεμίᾳ ἔφεσις ἠγέρθη τὸ τοιοῦτον δεικνύει ὅτι τὸ Ἀνώτατον δικαστήριον τῆς νήσου ὠμίλησε τελειωτικῶς, ἀλλ' εἶναι λυπηρὸν ἐν ἐλλείψει μέτρων ἢ ἐλλείψει ἐπιχειρημάτων δὲν ἐγένετο ἔφεσις. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πρέπει νὰ ἐπέλθῃ φιλικὸς συμβιβασμὸς καὶ συνεννόησις. Πάντες οἱ παρόχθιοι κάτοικοι πρέπει νὰ διαιωνίζονται τὸ ρέον ἐν τῷ ποταμῷ ὕδωρ καὶ ν' ἀπολαμβάνουσι τοῦ ἀγχοῦ τούτου, ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ ἐλαττοῦται δεόν νὰ φέρωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὸ δεινοπάθημα.

Διὰ τὸ ζήτημα τῆς προεκτάσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μέχρι Λεύκας, δὲν ἔχω νὰ προσθέσω πλείοτερα ἐκείνων τὰ ὅποια εἶπον εἰς τὴν πρεσβείαν Λιρνακος. Ἡ τοιαύτη προέκτασις τῆς γραμμῆς εἶναι ἀνγκυλιοτάτη καὶ ἐπωφελεστάτη, τὸ τοιοῦτον δὲ ἐπασχολεῖ ἤδη τὴν σύντονον προσοχὴν τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ δὲν δύναται ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ λεχθῇ ἂν ἡ προέκτασις αὕτη θὰ προηγηθῆ ἄλλων γραμμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν καταμαστιζούσαν τοὺς κήπους νόσον, ἡ κυβέρνησις παρέσχεν ἤδη τὴν βοήθειάν της καὶ δὲν θέλει λείπει νὰ παρέχῃ ταύτην. Ἀλλ' οἱ κάτοικοι δὲν πρέπει νὰ ἐπαναπαυθῶσιν ἐπὶ τῆς ἀρωγῆς τῆς κυβερνήσεως, πρέπει δὲ καὶ αὐτοὶ νὰ ἐργασθῶσι πρὸς καταστολὴν τῆς νόσου.

Ἐν ἀγέσει πρὸς τὸ αἶτημα τῆς ἰδρύσεως ἐπαρχιακοῦ δικαστηρίου ἐν Λεύκῃ, πληροφοροῦμαι ὅτι ἐλήφθη ἤδη πρόνοια ὅπως μικρότεροι ὑποθέσεις κηρονίζονται ἐκτιπώως. Εἶναι δύσκολον ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἰδρυθῇ ἐπαρχ. δικαστήριον ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως χρηματικῶν μέσων, ἀλλ' εἰ-

να πάντοτε αξιόπαινο; ο ζήλος των κατοίκων αιτούντων την ίδρυση δικαστηρίων.

Προσβεία Πάφου.

Ἐκ μέρους τῶν Ὀθωμάνων κατοίκων Πάφου προσήλθε τρίτος ὁ πρώην βουλευτὴς ΡΑΜΑΤΑΝ ἔφ., ὁστις ἔρχισε ν' ἀναγινώσκη μακρὸν ὑπόμνημα, δι' οὗ ἐζηταίτο ὁ διορισμὸς ὀθωμανῶν διερμηνέων εἰς ὅλα τὰ δικαστήρια τῆς νήσου, ἐλευθεριωτέρᾳ ἐν τοῖς δάσεσι νομῇ διὰ τὰ πειμνία, σιδηροδρομικὴ σύνδεσις τῆς Πάφου, ἐκβάθυνσις τοῦ λιμένος, τακτικὴ καθ' ἑβδομάδα προσέγγισις τοῦ συμβατικῆς ἑμπολείου εἰς Πάφον, κατασκευὴ πλειοτέρων δημοσίων ἔργων καὶ καπνοκλλιέργειᾳ ἐν τῷ τμήματι ἐκείνῳ.

Ἐνῶ δὲ ἀκούη ὁ ὀθωμανὸς πρέσβυς ὠμίλει καὶ ἤτοιμ ζετοῦν ἀρνηθῆναι καὶ ἄλλα αἰτήματα, ὁ κ. ΓΣΗΛΓΣΗΛ διακόψας αὐτὸν καὶ λαβὼν ὁ ἴδιος τὸν λόγον εἶπε: Ἡ ἐπιθυμία τῆς κυβερνήσεως εἶναι νὰ προσφέρηται ἐν ἴσῃ μοίρᾳ εἰς ὅλα γενικῶς τὰ τμήματα τῆς νήσου ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτέλεσιν δημοσίων ἔργων, ἀλλ' εἶναι λάθος νομίζω ὅταν ζητῆ τις πράγματα τινὰ νὰ ζητῆ πολλὰ διὰ μίαν. Ἐγὼ εὖρον, ὅτι καλὸν εἶναι ν' ἀποβλέπη τις εἰς ἓν καὶ μόνον ἔργον καὶ εἰς αὐτὸ νὰ ἐπιμένῃ μέχρι οὗ ἐπιτευχθῆ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν λιμένα Πάφου, ἡ κυβερνήσις πρέσχε μεγάλην μέριμναν διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Καὶ μολονότι δὲν δύναμαι νὰ ποιήσω καμμίαν ὑπόσχεσιν, ἐν τούτοις γνωρίζω ὅτι ἡ Α. Ἐξοχότης ἐργάζεται ὅπως τὸ ἔργον ἀρχίσῃ ταχέως. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς νομῆς ἡ κυβερνήσις εἰργάσθη ὅπως αὐξήσῃ ταύτην, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ προστασία τῶν δασῶν ἀποτελεῖ τὸ σπουδαιότερον ἐν τῇ νήσῳ ζήτημα. Τὰ δένδρα φύονται καθ' ἓν χρόνον οἱ ἄνθρωποι κοιμῶνται. Καὶ πᾶς ὁ φυτεύων δένδρον θ' ἀπολύσῃ μετέπειτα τῶν εὐλογιῶν τῶν ἐλευσομένων τέκνων αὐτοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς καπνοκλλιέργειας θὰ φροντίσω τὴν ἐσπέρην ταύτην πρὶν κατακλιθῆ νὰ ἴδω τὸν διευθυντὴν τῆς γεωργίας. Εὐχαριστῶ τὸν ἐντιμον κύριον διότι προσήλθεν ἐνώπιόν μου, λυπούμαι ὅμως ὅτι δὲν δύναμαι νὰ εἶπω πλειότερα, καθότι ἔχω πολλοὺς νὰ ἴδω.

Μὴ ὑπαρχούσης ἑτέρας προσβείας ἀναγεγραμμένης, ἡ συνεδρία αὕτη, ἧτις τοσοῦτον ἐγέννησεν ἐνδιεφέρον, διελύθη ὀλίγον πρὸ τῆς μεσηδρίας.

ΜΕΤΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΝ

Τὴν μεσημβρίαν τῆς Πέμπτης ὁ Ὑφυπουργὸς κ. Τσέρτσιλ ἐγευματίσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Κλώσον. Εἰς τὸ γεῦμα εἶχε παρακαθῆσθαι καὶ ὁ Διοικητὴς Λευκωσίας κ. Κιήδ.

Τὴν μεταμεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας μετέβησαν ἐν τῇ

οἰκίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἐχαιρέτισαν τὸν κ. Τσέρτσιλ, μεθ' οὗ συνδιελέχθησαν ἐπὶ μακρόν.

ὑπόμνημα Συνόδου.

Ὁ Μητροπολίτης Κυρηνείας ἀνέγνω καὶ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Ὑφυπουργὸν ὑπόμνημα τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν ᾧ ἐκφράζεται τῆς ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ζητεῖται ἵνα ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις σεβασθῇ τὰ προνόμια τῆς αὐτοκεφάλου ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ὁ κ. Τσέρτσιλ, ὡς πληροφοροῦμεθα, ἀπαντῶν εἶπεν ὅτι ἡ κυβέρνησις μετὰ λύπης βλέπει τὴν μεταξύ τῶν Ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς νήσου ὑφισταμένην διχόνοιαν καὶ ἐλπίζει ὅτι αὕτη θὰ ἀρθῇ φιλικῶς τῶ τρόπῳ. Ὁ Ὑφυπουργὸς προσέθηκεν ὅτι ἡ κυβέρνησις σεβομένη τὰ νόμια τῆς Ἐκκλησίας μετ' ἐπιφυλάξεως ἀποβλέπει εἰς τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν ζήτημα.

ὑπόμνημα Μονῆς Κύκκου.

Εἰς τὸν Ὑφυπουργὸν ἐπέδωκεν ἐπίσης ὑπόμνημα ἐκ μέρους τῆς Μονῆς Κύκκου ὁ Πανσεσιολ. Ἡγούμενος κ. Γεράσιμος, δι' οὗ ἐζητεῖτο ὅπως τὰ προνόμια τῆς Μονῆς τηρηθῶσιν ἀκέραια.

Ὁ Ὑφυπουργὸς εἶπεν ὅτι ἡ κυβέρνησις θὰ σεβαστῇ ταῦτα καὶ προσέθη-
κεν ὅτι περὶ τὴν 9 πρῶτην ὥραν τῆς
σήμερον θὰ ἐπισκεφθῇ τὸ παρὰ τὴν
Λευκωσίαν μετόχιον τῆς Μονῆς.

Ἐπίσκεψις φυλακῶν.

Ὁ Ὑφυπουργὸς συνοδευόμενος καὶ
ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρμοστοῦ ἐπεσκέφθη τὴν
δείλην τῆς Πέμπτης τὰς κεντρικὰς
φυλακὰς.